

Määrus nr 43

SELETUSKIRI

1.1-6/874, 19.05.2011

põllumajandusministri määruse "Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord muutmine" eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus "Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord muutmine" kehtestatakse "Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse" § 58 lõike 5, § 59 lõike 5 ja § 60 lõike 4 alusel ning kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40) artikli 18 lõike 4 alusel heaks kiidetud "Eesti maaelu arengukavaga 2007–2013" (edaspidi *arengukava*).

Määrust täiendatakse ja täpsustatakse, võttes arvesse nimetatud toetuse liigi esimeste taotlusvoorude tulemusi ning taotlemisel, taotluste läbivaatamisel ja hindamisel ilmnunud ebatäpsusi ning arvesse võttes arengukava seirekomisjoni ja Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) ettepanekuid.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna maaettevõtluse büroo juhataja Ülle Puusta (tel 625 6294, ylle.puusta@agri.ee) ja maaettevõtluse büroo peaspetsialist Tõnu Taat (tel 625 6134, tonu.taat@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Ketlyn Roze (tel 625 6 206, ketlyn.roze@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (tel 625 6523, leeni.silk@agri.ee).

2. Määruse muutmise eesmärk

Määruse eesmärgiks on tagada meetme korrektne rakendamine ja seatud eesmärkide maksimaalne saavutamine. Määrus täpsustab mitmeid rakenduslikke aspekte ja parendab seeläbi meetme elluviimist. Määruse eelnõus sisalduvad peamised muudatused on seotud taotluste hindamise korraldamisega ning hindamiskriteeriumide täpsustamisega. Määruses on sätestatud konkreetset tähtjaid teatiste esitamiseks äriplaanis kavandatud investeringuga seotud kulude tegemise kohta ja põllumajanduslase hariduse või kutse omandamise kohustuse täitmise kohta.

3. Eelnõu sisu

Määruse eelnõu koosneb kuueteistkümnest punktist, millega osaliselt muudetakse nelja paragrahvi üheksa lõike sõnastust, määrust täiendatakse kolme lõikega ja tunnistatakse neli lõiget kehtetuks.

Muudetakse määruse preambulit, täpsustades viidet arengukavale.

Määruse § 2 täiendatakse lõikega 8¹ mis sätestab, et taotleja suhtes ei tohi toimuda likvideerimismenetlust ega ole tehtud pankrotietsust. Säte võimaldab välistada juhtumeid, kui toetuse taotlejaks ei ole tegutsev ja jätkusuutlik põllumajandusettevõtte.

Määruse § 6 lõike 1 teise lause täiendatud sõnastus vabastab taotlejad, kes on esitanud vormikohase avalduse ja äriplaani riigi infosüsteemi andmevahetuskihi (e-PRIA) kaudu, nimetatud dokumentide esitamisest *Microsoft Exceli* tarkvaraga töödeldavas vormingus.

Määruse § 6 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks, kuna sellist sätet eraldi vaja ei ole. Kui dokumentide taga ei ole märgitud, et need esitatakse ära kirjana, siis tuleb dokumendid esitada originaalidena.

Määruse § 7 lõike 1 punkt 1 tunnistatakse kehtetuks, kuna nimetatud nõude sätestamine määruses ei ole vajalik. Tulenevalt "Tsiiviilseadustiku üldosa seaduse" §-st 115 j j peab taotleja esitama taotleja seadusjärgse esindusõigusega isiku puhul tema volitusi tõendava volikirja.

Määruse § 7 lõiget 1 täiendatakse punktiga 7, kus sätestatakse et osaühingu kõik osanikud, kes on taotluse rahuldamise ajaks tegutsenud põllumajandusliku majandustegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana üle 18 kuu, on kohustatud esitama punktis 6 nimetatud taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaastate kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E ära kirjad. Dokumendid tuleb esitada tõendamaks, et taotleja põllumajanduslik müügitulu ei ületanud aastas 2 400 eurot. PRIA-le need andmed ei ole äriregistrist kättesaadavad.

Määruse § 7 lõike 2 sõnastust täpsustatakse. Põlvkondade vahetuse eest hindepunktide saamiseks peab enne taotluse esitamist füüsilisest isikust ettevõtja või osaühingu osaniku poolt olema omandatud oma vanemast või vanavanemast füüsilisest isikust ettevõtjale kuulunud kogu põllumajandusettevõtte või oma vanemale või vanavanemale kuulunud põllumajandusega tegeleva osaühingu kogu osalus. On sätestatud, et vanemale või vanavanemale kuulunud ettevõtte või osaühing peab olema enne taotluse esitamist tegutsenud vähemalt kaks majandusaastat.

Kui toetuse taotleja taotleb hindepunkte lisa 4 punktis 5 toodud hindamiskriteeriumite kohta, tuleb taotlejal esitada lisaks taotlusele ja muudele taotluses toodud andmeid tõendavatele dokumentidele järgmised dokumendid:

1) osaühingu puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe majandusaasta kinnitatud majandusaasta aruande ära kirja, kui majandusaasta aruanne ei ole kättesaadav äriregistrist, või füüsilisest isikust ettevõtja puhul omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe majandusaasta bilansi ja kasumiaruande ära kirja või «Raamatupidamise seaduse» kohaselt kassapõhist raamatupidamise arvestust pidava füüsilisest isikust ettevõtja puhul taotluse omandamise aastale vahetult eelnenud vähemalt kahe kalendriaasta kohta Maksu- ja Tolliametile esitatud residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklareerimise vormi E ära kirja;

- 2) ära kiri enda või oma vanema sünnitunnistusest;
- 3) ettevõtte esmakordse äriregistratsiooni või Maksu- ja Tolliametis registreerimise aega või omandatud ettevõtte põllumajandustootmisega alustamise aega tõendavate muude dokumentide ära kirjad. Lisaks ka kinnituse, et vanemad või vanavanemad on samal põllumajanduslikul tegevusalal või valdkonnas, millega taotleja kavandab tegelema hakata, tegevuse lõpetanud.

Käesolevas lõikes nimetatud raamatupidamise andmeid ja maksukohustuse täitmist tõendavaid dokumente nõutakse omandamisele vahetult eelnenud vähemalt kahe majandusaasta kohta.

Juhul kui omandatud ettevõtte on tegutsenud üle kahe majandusaasta ja taotleja soovib saada selle eest lisa 4 punktis 5.2 sätestatud hindepunkte, esitatakse omandatud ettevõtte põllumajandustootmisega alustamise aega tõendavate muude dokumentide ära kirjad.

Määruse § 7 täiendatakse lõikega 2¹, kus sätestatakse, et kui omandatud ettevõtte müügitulu vastab lõike 2 sissejuhatavas lauses sätestatud tingimustele ja kui toetuse taotleja soovib saada hindepunkte lisa 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 6 alusel, kuid ei ole taotlenud hindepunkte lisa 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 5 alusel, esitab ta lisaks lõikes 1 loetletud dokumentidele lõike 2 punktis 1 nimetatud dokumendid.

Määruse § 9 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks, kuna PRIA kontrollib lõikes 3 sätestatud ÜPP alusel (§ 59 lg 3) ja "Avaliku teabe seaduse" kohaselt on PRIA õigus kasutada taotluses esitatud andmete kontrollimiseks teiste andmekogude andmeid ning nimetatud nõuet ei ole seetõttu vaja määruses eraldi sätestada (lg 4).

Määruse § 10 teksti uuesti sõnastamisega täiendatakse taotluste hindamisega seonduvat: hindamiskomisjoni moodustamist ning hindamiskriteeriumide põhjal hindamist hindamiskomisjoni ekspertide ja PRIA poolt.

Hindamiskomisjoni pädevusse kuulub taotluste hindamine määruse lisa 4 A-osas kehtestatud hindamiskriteeriumite (taotleja erialane pädevus, taotleja töökogemus ettevõtlusega tegelemiseks ja äriplaani jätkusuutlikkus ning äriplaani idee vastavus meetme eesmärkidega) põhjal andes taotlusele hindepunkte lisa 4 A-osa alusel.

PRIA hindab taotlusi määruse lisa 4 B-osas kehtestatud hindamiskriteeriumide (ettevõtja tegevuskoht, põlvkondade vahetuse ja piimakarjakasvatuse soodustamine) põhjal ning annab nende alusel taotlustele hindepunkte.

Taotluste paremusjärjestuse koostamiseks liidab PRIA hindamiskomisjoni töö tulemusel saadud hindepunktid ja ka PRIA poolt analüüsitud hindepunktid kokku. Taotluste paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks kõrgema hindepunktide summa saanud taotlus.

Määruse § 13 lõike 1 punkti 1 sõnastust lihtsustatakse ja sätestatakse, et toetuse saaja on kohustatud tegema äriplaanis kavandatud põllumajandusliku tegevuse alustamiseks või

arendamiseks vajalikud investeeringud, mille rahaline maht kokku peab olema vähemalt 50% saadud toetuse mahust. Lähtuvalt § 4 punktis 2 sätestatust peavad investeeringud olema tehtud taotluse esitamise aastale järgneva kahe majandusaasta jooksul.

Määruse § 13 lõiget 1 täiendatakse punktiga 9. Täiendamine tuleneb uue piimakarjakasvatust soodustava hindamiskriteeriumi lisandumisest. Kui toetuse taotleja soovib saada hindpunkte lisas 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 6 alusel, on ta kohustatud toetuse saamise korral tegelema vähemalt viie majandusaasta jooksul arvates toetuse taotluse esitamise aastast piimakarjakasvatusega, mille puhul iga-aastane müügitulu omatoodetud piima ja selle töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügist ning piimakarjakasvatusest kas koos või eraldi moodustab üle 50% omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulust ja nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügitulust.

Määruse § 13 lõige 2 sõnastusega lihtsustatakse toetuse saaja jaoks investeeringute tegemist tõendavate dokumentide esitamist ning täpsustatakse teatise esitamise tähtaega.

Lõikest jäetakse ära sõnad “mõlema majandusaasta kohta eraldi“, mis võimaldab toetuse saajal esitada lisas 3 toodud vormi kohase teatise äriplaanis kavandatud investeeringuga seotud kulude tegemise kohta ainult üks kord taotluse esitamise aastale järgneva kahe majandusaasta jooksul kuid mitte hiljem, kui kahe kuu möödudes taotluse esitamise aastale järgneva teise majandusaasta lõppemisest arvates. Nii, näiteks, kui ettevõtte majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril ja taotluse esitamise aastaks on 2011, siis sellele järgnevaks teiseks majandusaastaks on 2013 ning teatis tuleb esitada hiljemalt 2014. aasta jaanuaris-veebruaris.

Samuti täpsustatakse, et tehtud töö üleandmist-vastvõtmist tõendava dokumendi ärakirja on vaja esitada ainult ehitamise või rekonstrueerimise puhul.

Määruse § 13 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks, kuna selles lõigus sisaldunud sätted on reguleeritud lõikes 2. Lõigus sisaldunud säte investeeringu teatise esitamise kohta kulude tegemise aastal ei ole vajalik, kuna ei oma tähtsust kummal majandusaastal investeering on tehtud. Tähtis on kinni pidada lõikes 2 sätestatud teatise esitamise tähtajast.

Määruse § 13 on lisatud lõige 6 milles sätestatakse, et kui toetuse saajal on põllumajandusalase hariduse või kutse omandamise kohustus esitab toetuse saaja PRIA-le hiljemalt kahe kuu jooksul alates 36 kuu möödumist taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast lisas 5 toodud vormi kohase teatise märkides ära õppeasutuse nimetuse ja lisades omandatud põllumajandusalast haridust või kutset tõendava dokumendi ärakirja. Kui toetuse saaja ei ole täitnud põllumajandusalase hariduse või kutse omandamise nõuet ettenähtud tähtaja jooksul, esitab ta samuti lisas 5 toodud vormi kohase teatise, põhjendades selles selle nõude ettenähtud tähtaja jooksul täitmata jätmist.

Nõue kehtestatakse eesmärgiga tõendada § 2 lõikes 4 sätestatud hariduse või kutse omandamise kohustuse täitmist ja vältida täiendavate järelepärimiste tegemist.

Määruse lisa 3 on täpsustatud, et teatis esitatakse äriplaanis kavandatud põllumajandusliku tegevuse alustamiseks või arendamiseks vajalike investeeringute teostamise kohta. Tuleb anda tehtud investeeringu lühikirjeldus. Juhul, kui äriplaanis kavandatud tegevuste osas on toimunud muudatus, lisatakse selgitus kuidas muudetud tegevused aitavad kaasa äriplaanis toodud eesmärkide saavutamisele. Kuna soetatud käibevara kohta ei pea toetuse saaja PRIA-sse dokumente esitama, siis tuleb toetuse saajal märkida teatisel milline summa on muudeks tegevusteks kulutatud. Sellest tulenevalt on kehtestatud lisa 3 uues sõnastuses.

Määruse lisa 4 kehtestatakse uues sõnastuses tulenevalt kriteeriumi 1, 2 ja 5 sõnastuse täpsustamisest ning uue hindamiskriteeriumi 6 lisamisest.

Uueks hindamiskriteeriumiks on piimakarjakasvatuse soodustamine. Piimakarjakasvatus on Eesti jaoks väga oluline valdkond, kuid noorte ettevõtjate huvi piimatootmise arendamise vastu on olnud tagasihoidlik. Piimakarjakasvatusega tegelevate noorte ettevõtjate osakaal moodustab alla 6 protsendi kõigist meetme 1.2 toetuse saajatest. Arengukava seirekomisjoni kümnendal istungil tehti ettepanek soodustada piimatootmisega jätkamist ka läbi hindamiskriteeriumite.

Määrust on täiendatud lisaga 5, mis kujutab endast teatist põllumajanduslase hariduse või kutsekvalifikatsiooni omandamise kohta. Viiendikul toetuse saajatest on kohustus omandada põllumajanduslik haridus või kutsekvalifikatsioon 36 kuu jooksul alates taotluse rahuldamise otsuse tegemise kuupäevast. Määruse paragrahvi 2 lõikes 4 sätestatud põllumajanduslase hariduse või kutse omandamise nõude täitmise tõendamiseks esitab toetuse saaja PRIA-le kahe kuu jooksul alates 36 kuu möödumisest taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast lisa 5 toodud vormi kohase teatise ja omandatud põllumajandusalast haridust või kutset tõendava dokumendi ära kirja.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta, komisjoni määrusega (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT L 25, 28.01.2011, lk 8–23) ja komisjoni määrusega (EÜ) nr 1974/2006, millega sätestatakse nõukogu määruse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73).

5. Määruse mõjud

Määruse eelnõus on arvestatud esimese nelja taotlusvooru taotlemisel, taotluste läbivaatamisel ja hindamisel ilmnenuid ebatäpsusi ning on sisse viidud vajalikud muudatused, mis vastavad arengukavas toodud eesmärkidele ja nõuetele ning aitavad kõrvaldada esinenud üksikud ebakõlad ning muudavad taotluste hindamist läbipaistvamaks ja selgemaks.

Määruse eelnõuga täiendatakse ja täpsustatakse toetuse saamise nõudeid ja määruse lisasid 3 ja 4, määrust on täiendatud lisaga 5. Täpsustatakse taotluste hindamiskriteeriume ning kehtestatakse kindel tööjaotus PRIA analüütikute ja hindamiskomisjoni ekspertide vahel taotluste hindamise paremaks läbiviimiseks, mis võimaldab tõsta hindamise kvaliteeti ja kokku hoida menetluseks kuluvat aega. Muudatused teevad määruse arusaadavamaks nii toetuse taotlejatele kui ka rakendusüksusele.

Määruse eelnõus on sätestatud konkreetsed tähtajad teatiste esitamiseks äriplaanis kavandatud investeeringuga seotud kulude tegemise kohta ja põllumajanduslase hariduse või kutse omandamise kohustuse täitmise kohta, mis võimaldab PRIA-l oma tööd efektiivsemalt korraldada ning meetme rakendamise tulemuste analüüsimiseks andmete kättesaadavust parandada. Muudatused ei kitsenda toetuse taotlejate ringi.

Tänaseks on rahuldatud 293 noore põllumajandustootja toetuse taotlust ehk 94% MAK-is sihttasemena määratud minimaalsest toetuse saajate koguarvust.

Meetme kogueelarve perioodil 2007–2013 oli planeeritud 11,8 miljonit eurot. Eelarvevahendite jääk meetmele on pärast arengukava seirekomisjoni otsuse kinnitamist eeldatavalt 6,4 mln eurot. Arvestades, et keskmine taotletav toetus heakskiidetud taotlustel on 38 064 eurot, siis järelejäanud eelarvest jagub rahalisi vahendeid 165 toetuse saajale.

Toetust saavate noorte ettevõtjate arv võib ulatuda u 460 toetuse saajani, mis võimaldab hästi täita meetme sihttasest ning toetust saanud ettevõtjad hakkavad mõjutama oluliselt Eesti põllumajandustootjate vanuselist koosseisu positiivses suunas. Toetust saanud ettevõtjate keskmine vanus olenevalt taotlusvoorust on olnud 27–31 eluaastat.

6. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetust rahastatakse 75% ulatuses Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) ning 25% ulatuses Eesti riigieelarvest.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused on ette nähtud arengukavas ning “2011. aasta riigieelarve seaduses”.

Määruse kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.

Rahandusministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 "Vabariigi Valitsuse reglement" § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtjaks eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kandnud kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult nõustumata jätmise kohta ning ei ole taotlenud tähtaja pikendamist ega teatanud sellest ning seetõttu loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Ants Noot
Kantsler

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a vertical line, positioned to the right of the name 'Ants Noot'.